

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

ประกอบพร ทิมทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ประกอบพร ทิมทอง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัย
บูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริติคุณวงศ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

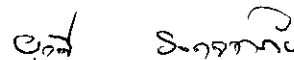
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา พันธุ์ภักดี)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริติคุณวงศ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 26 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2550

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำ
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริติยุดวงศ์ ซึ่งเป็น
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ
รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา พันธุ์ภักดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย กรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์
อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภาวนา กิริติยุดวงศ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี
สรรเสริญ รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา พันธุ์ภักดี และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวดี รอดจากภัย
คณะกรรมการสอบปากเปล่าที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์
ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ ดร.ราตรี ถิ่นะกุล
รองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล เจ้าหน้าที่แผนกผู้ป่วยนอก และ คุณศิริวรรณ กฤษณพันธ์
หัวหน้าหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง 2 ที่สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการทำวิจัย
จนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณญาติผู้ดูแล และผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองทุกท่านที่ได้ช่วยให้ข้อมูล
ต่าง ๆ ซึ่งทุกข้อมูลที่ได้รับนั้นเป็นประโยชน์และไม่อาจประเมินค่าได้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา
ที่ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจในวิชาการด้านต่าง ๆ และทำให้ผู้วิจัยสามารถทำวิจัยได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณทุก ๆ คนในครอบครัว ตลอดทั้งเพื่อน ๆ รุ่นพี่รุ่นน้องในสาขาวิชา
การพยาบาลผู้ใหญ่ และเพื่อนร่วมหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจ
และความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สนับสนุนทุนเพื่อการวิจัย
ในครั้งนี้

ประกอบพร ทิมทอง

47924699: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง/ ผู้ดูแล/ ความสามารถในการดูแล

ประกอบพร ทิมทอง: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถของผู้ดูแลผู้ป่วย

โรคหลอดเลือดสมอง (FACTORS RELATED TO DEPENDENT CARE ABILITY OF CAREGIVERS IN STROKE PATIENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: ภาวนา กิริติบุตรวงศ์, ปร.ค., รัชณี สรรเสริญ, Ph.D. 98 หน้า. ปี พ.ศ. 2550.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย ระยะเวลาในการดูแล ภาวะสุขภาพของผู้ดูแล ความเข้มแข็งในการมองโลก กับความสามารถในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง โดยใช้กรอบแนวคิดการดูแลบุคคลที่ต้องพึ่งพาของโอเร็มเป็นแนวทางในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ดูแลหลักในการดูแลผู้ป่วย โรคหลอดเลือดสมองที่มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 126 ราย กลุ่มตัวอย่างตอบแบบวัดสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย แบบสอบถามความสามารถในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง แบบวัดความเข้มแข็งในการมองโลก และแบบวัดภาวะสุขภาพของผู้ดูแล นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยของสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย ภาวะสุขภาพของผู้ดูแลอยู่ในระดับสูง ค่าเฉลี่ยคะแนนเฉลี่ยของความเข้มแข็งในการมองโลกและความสามารถในการดูแลผู้ป่วย โรคหลอดเลือดสมองอยู่ในระดับปานกลาง สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย ภาวะสุขภาพของผู้ดูแล และความเข้มแข็งในการมองโลกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสามารถในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.31, p < .01$; $r = 0.18, p < .05$; $r = 0.2, p < .05$ ตามลำดับ) ส่วนระยะเวลาในการดูแลมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการดูแลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.32, p = .05$)

ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการทดสอบความตรงของทฤษฎีการดูแลผู้พึ่งพา (The Theory of Dependent Care Agency) ของโอเร็ม ที่กล่าวว่า ปัจจัยพื้นฐานบางประการมีผลต่อความสามารถของผู้ดูแลในการดูแลบุคคลที่ต้องพึ่งพา ดังนั้น พยาบาลควรนำปัจจัยพื้นฐานบางประการมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง

47924699: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)

KEYWORDS: DEPENDENT CARE ABILITY/ STROKE PATIENTS/ CAREGIVERS

PRAGOBPORN TIMTONG: FACTORS RELATED TO DEPENDENT CARE ABILITY OF CAREGIVERS IN STROKE PATIENTS. ADVISORY COMMITTEE: PAWANA KEERATIYUTAWONG, Ph.D., RUCHANEE SULASURN, Ph.D. 98 P. 2007.

This descriptive research aimed to study the correlation among the relationships of caregivers and stroke patients, health status of caregivers, caregiving duration, sense of coherence and dependent care ability of caregivers in patients with stroke. The theoretical framework was derived from the theory of dependent care agency in Orem's self-care theory. One hundred and twenty six primary caregivers of stroke patients at outpatient Sawanpracharuk Hospital were recruited in the study. The subjects completed four questionnaires including intimacy scale, dependent care ability of caregiver with stroke scale, the sense of coherence scale and health status of caregiver scale. Data was analyzed with Pearson's product moment correlation coefficient.

The findings revealed that the mean scores of the relationships of caregivers and stroke patients and the health status of caregivers were at a high level. The mean scores of the sense of coherence and dependent care ability of caregivers in patients with stroke were at a moderate level. The relationships of caregivers and stroke patients, health status of caregivers and sense of coherence had significantly positive correlations with the dependent care ability of the caregiver ($r = 0.31, p < .05$; $r = 0.18, p < .05$; $r = 0.20, p < .05$). Caregiving duration showed a significant negative correlation with dependent care ability of caregivers ($r = -0.32, p < .05$).

The result confirmed the validity of the theory of dependent care ability that basic conditioning factors enhanced the abilities of caregivers to take care of stroke patients. Therefore, the nursing care for strengthening basic conditioning factors of caregivers of stroke patients is recommended.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
สมมติฐานของการวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	10
ขอบเขตของการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
พยาธิสภาพของโรคหลอดเลือดสมอง.....	12
ผลกระทบของโรคหลอดเลือดสมองต่อผู้ป่วย.....	14
ผู้ดูแล และความต้องการการดูแลของผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง.....	17
ความสามารถของผู้ดูแลเพื่อตอบสนองความต้องการการดูแล.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง และ ปัจจัยพื้นฐานบางประการ.....	25
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมวิจัย.....	43
การรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	46
ผลการวิจัย.....	46
ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง.....	46
5 สรุปและอภิปรายผล.....	58
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผลการวิจัย.....	59
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	69
ข้อเสนอแนะ.....	69
บรรณานุกรม.....	71
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก.....	84
ภาคผนวก ข.....	86
ภาคผนวก ค.....	88
ภาคผนวก ง.....	89
ภาคผนวก จ.....	90
ภาคผนวก ฉ.....	93
ภาคผนวก ช.....	94
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	98

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	แสดงลักษณะข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง..... 47
2	แสดงลักษณะส่วนบุคคลของผู้ป่วย โรคหลอดเลือดสมอง..... 49
3	ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย โรคหลอดเลือดสมอง..... 50
4	ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเข้มแข็งในการมองโลกของผู้ดูแล 51
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะสุขภาพของผู้ดูแล..... 53
6	ค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสามารถในการดูแลของผู้ดูแล ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง..... 55
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง สัมพันธภาพระหว่างผู้ดูแลกับผู้ป่วย ระยะเวลา ในการดูแล ภาวะสุขภาพ ความเข้มแข็งในการมองโลก กับความสามารถของผู้ดูแล ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมอง..... 56

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ความสามารถในการดูแลของผู้ให้การดูแล.....	7
2 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University